

بسم الله الرحمن الرحيم

نام و نام خانوادگی : علی کریمی

مقطع : دانشجوی ارشد

شماره دانشجویی : 404216018

درس : شبکه های مخابراتی

تمرین هفته : تورم قیمت اینترنت و جامعه در ده سال گذشته

تحلیل تورم قیمت اینترنت و مخابرات در ایران طی ده سال گذشته

مقدمه

در دهه اخیر، بخش ارتباطات (مخابرات + اینترنت) در ایران با چالش‌های اقتصادی جدی مواجه شده است. از یک سو، تورم عمومی بالا فشار زیادی را بر هزینه‌های شرکت‌های مخابراتی وارد کرده؛ از سوی دیگر، تقاضای اپراتورها برای افزایش تعرفه اینترنت و خدمات ارتباطی افزایش یافته است. این تحلیل به بررسی روند این فشارها، واکنش اپراتورها و مقایسه رشد قیمت خدمات ارتباطی نسبت به تورم عمومی می‌پردازد.

فصل اول: وضعیت هزینه‌ها در مخابرات

1. افزایش شدید هزینه‌ها

- مدیرعامل شرکت مخابرات ایران گفته که طی حدود ۱۰ سال، هزینه‌های این شرکت «۱۲ برابر» شده است.
- علت این افزایش هزینه‌ها شامل تورم عمومی، افزایش دستمزدها و هزینه ارزی تجهیزات بوده است.
- به گفته سلطانی (مدیر مخابرات)، هزینه‌ها بر پایه نرخ تورم اعلامی توسط بانک مرکزی طی ده سال ۱۴,۳۵٪ رشد کرده‌اند.

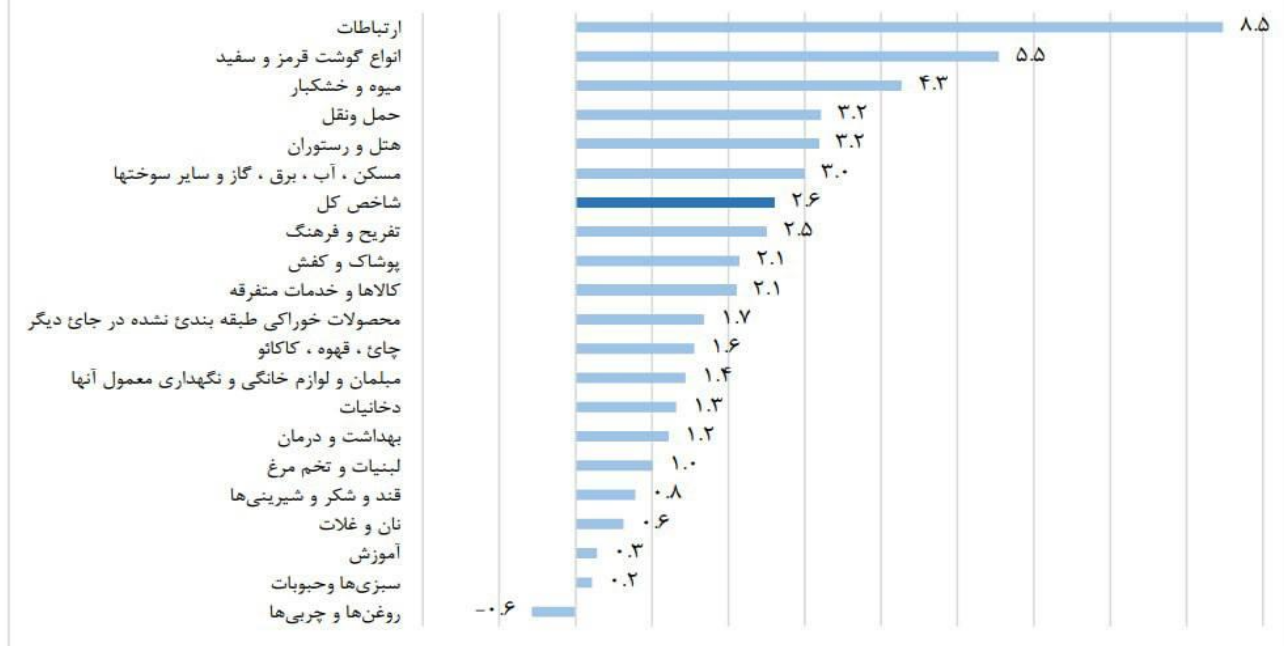
2. کاهش درآمد مخابرات

- علی‌رغم افزایش هزینه، مخابرات اعلام کرده که درآمد از مکالمات صوتی کاهش یافته است: در سال ۱۳۹۰ درآمد مکالمه صوتی مخابرات حدود ۲۶۰۰ میلیارد تومان بوده، اما در سال ۱۴۰۰ به ۱۴۷۲ میلیارد تومان رسیده است.
- این کاهش درآمد در حالی رخ داده که تعداد مشترکین تلفن ثابت افزایش داشته است.

3. اثر بر مدل کسب‌وکار مخابرات

- طبق گفته مدیرعامل مخابرات، اثر درآمدی تعرفه (افزایش تعرفه) برای توسعه زیرساخت شرکت تقریباً «صفر» شده است، چون افزایش هزینه‌ها خیلی بیش‌تر از افزایش درآمد بوده.
- مخابرات درخواست افزایش هزینه حداقل نگهداری خط را داده بود؛ عددی مطرح شد اما در نهایت به سطحی پایین‌تر از پیشنهاد اولیه ابلاغ شد (مثلاً پیشنهاد ۱۴۸۰۰ تومان، اجرای ۹۰۰۰ تومان).

تورم ماهانه کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای کشور - دی ماه ۱۴۰۲ (درصد)

فصل دوم: تورم اینترنت (تعرفه بسته های دیتا)

۱. افزایش تعرفه اینترنت

- دولت و رگولاتوری در بهمن/دی ۱۴۰۲ مجوز افزایش تعرفه اینترنت را داده اند: گفته شده تعرفه اینترنت ثابت بین ۷ تا ۳۴ درصد افزایش یافته است .
- این افزایش تعرفه شامل اینترنت همراه (دیتا موبایل) نیز بوده است .

۲. درخواست اپراتورها

- اپراتورها در برخی دوره ها درخواست افزایش تعرفه تا ۱۰۰٪ داده اند، که نشان دهنده فشار جدی ناشی از افزایش هزینه ها است .
- با این حال، رگولاتوری یا وزارت ارتباطات بعضاً با افزایش کامل پیشنهادی مخالفت کرده اند و افزایش هایی پایین تر را مصوب کرده اند .

۳. توجیه اپراتورها برای افزایش تعرفه

- اپراتورها استدلال می کنند که هزینه نگهداری شبکه (از جمله شبکه داده) با تورم بالا رفته است و اگر تعرفه تعدیل نشود، امکان توسعه زیرساخت وجود ندارد .
- از سوی دیگر، قسمتی از درآمد حاصل از افزایش تعرفه قرار است صرف توسعه فیبر نوری و زیرساخت شود، که اپراتورها آن را به عنوان توجیهی برای افزایش قیمت مطرح می کنند.

۴. تورم در بخش ارتباطات برای خانوارها

- طبق آمار مرکز آمار گزارش شده که تورم سالانه بخش «ارتباطات» (مخابرات + دیتا) در برخی ماه ها به حدود ۱۸,۹٪ رسیده است .
- این نشان می دهد رشد هزینه ارتباطات برای خانوارها بسیار بالاتر از تورم عمومی در برخی دوره ها بوده است.

فصل سوم: پیامدها و تحلیل اقتصادی

1. فشار بر خانوارها

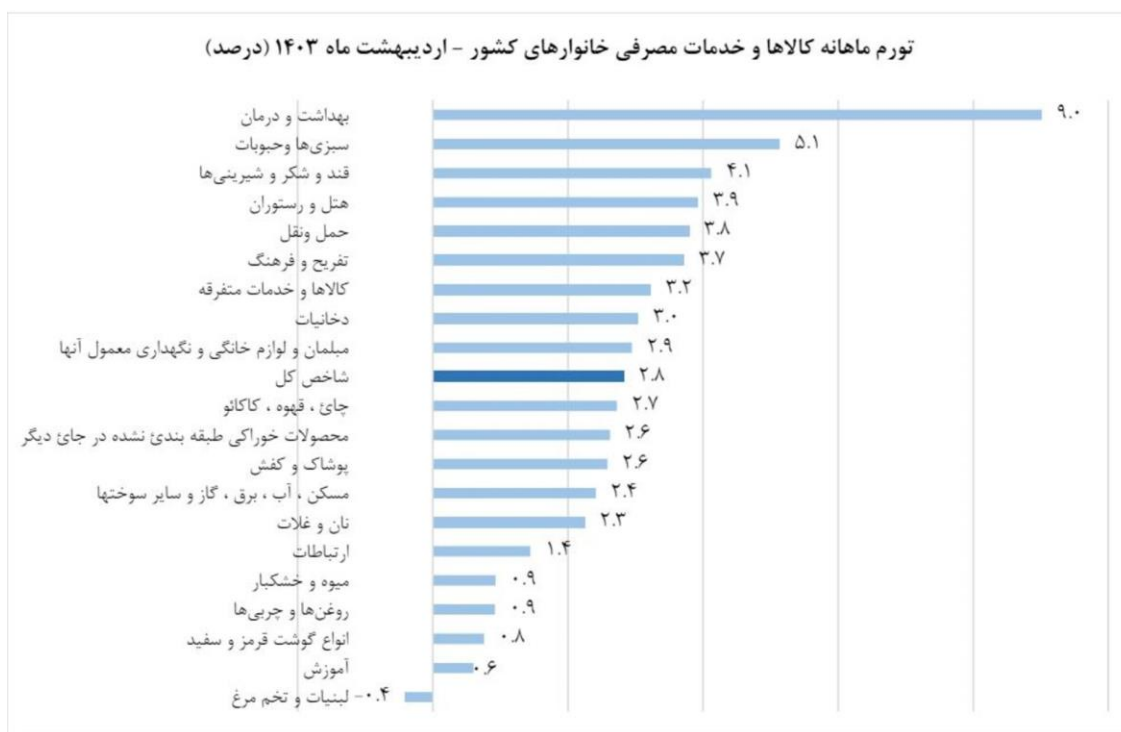
- افزایش تعرفه اینترنت و مخابرات در حالی انجام شده که کیفیت برخی خدمات اینترنت (خصوصاً نسبت به هزینه) برای کاربران هنوز مورد انتقاد است.
- برای بسیاری از خانوارها، این افزایش هزینه به معنای سهم بیشتری از بودجه ماهانه‌شان برای ارتباطات خواهد بود.

2. چالش سرمایه‌گذاری و توسعه زیرساخت

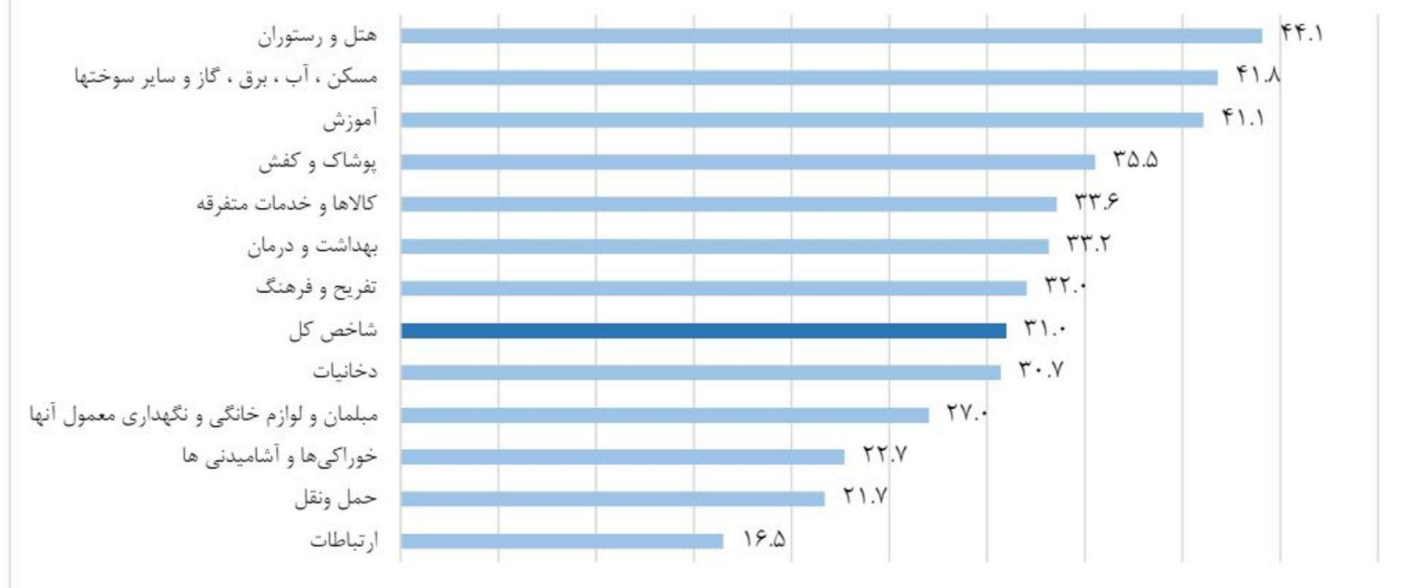
- اپراتورها مدعی‌اند که بدون تعدیل تعرفه، امکان سرمایه‌گذاری مؤثر در زیرساخت (مثل فیبر نوری) محدود است.
- در عین حال، بخش زیادی از درآمد ناشی از افزایش تعرفه به توسعه زیرساخت اختصاص داده می‌شود، که اگر به درستی اجرا شود، می‌تواند کیفیت ارتباطات را ارتقاء دهد.

3. رقابت با تورم عمومی

- اگرچه هزینه‌های ارتباطات به‌شدت افزایش یافته، اما درآمد مخابرات (خصوصاً از مکالمه صوتی) کاهش داشته است؛ این موضوع می‌تواند مدل کسب‌وکار شرکت‌های مخابراتی را به چالش بکشد.
- از نظر اپراتورها، بدون افزایش تعرفه، امکان پوشش هزینه‌های تورمی و ارزی وجود ندارد؛ ولی از نظر مصرف‌کنندگان، این افزایش تعرفه ممکن است فشار اقتصادی بیشتری ایجاد کند.

تورم نقطه به نقطه کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای کشور - اردیبهشت ماه ۱۴۰۳ (درصد)

تحلیل کوتاه: تورم اینترنت و مخابرات در مقابل تورم عمومی (ده سال گذشته)

۱. وضعیت تورم عمومی در ایران

- نرخ تورم عمومی در ده سال اخیر (مثلاً از حدود ۱۳۹۵ به بعد) بسیار بالا بوده است. طبق داده‌های بانک مرکزی و مرکز آمار، تورم سالانه در برخی سال‌ها بیش از ۴۰٪ بوده است.
- برای مثال، در گزارش مرکز آمار تورم تا حدودی در دهه اخیر بالا بوده است.
- همچنین بانک مرکزی شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) را منتشر می‌کند و در گزارش آن نشان داده شده که تورم سالانه در چند سال اخیر عدد بزرگی دارد.

۲. تغییرات قیمت اینترنت و مخابرات

- در سال ۱۴۰۱، شرکت مخابرات و برخی اپراتورهای اینترنت ثابت، قیمت بسته‌های اینترنت را تا ۱۰۰٪ افزایش دادند.
- افزایش تعرفه اینترنت ثابت تا حدود ۳۴٪ نیز ابلاغ شده است.
- سازمان تنظیم مقررات ارتباطات اشاره کرده که تعرفه پایه اینترنت ثابت طی سال‌ها بر اساس مصوبه سال ۱۳۹۶ است و اپراتورها در آن محدوده تعریف شده کار می‌کنند.
- با این حال، گزارش‌هایی هست که نشان می‌دهد «تعرفه پایه» اینترنت تغییر زیادی نکرده و افزایش عمده مربوط به بسته‌های ترافیک یا بُد بین‌الملل بوده است.
- در دی‌ماه ۱۴۰۲ هم افزایش قیمت اینترنت ثابت گزارش شده است.
- تحلیلگران صنعت مخابرات اشاره کرده‌اند که اپراتورها از تورم عمومی، افزایش هزینه ارزی و هزینه تجهیزات زیربنایی متضرر شده‌اند، و این فشار باعث شده تا اصلاح تعرفه‌ها را ضروری بدانند.

۳. مقایسه تورم عمومی و تورم (قیمت اینترنت)

- تورم عمومی (CPI) طی ده سال اخیر معمولاً در سطح بالایی بوده و بعضی سال‌ها تا ۴۰٪ یا بالاتر رسیده.
- افزایش قیمت اینترنت (بسته‌ها) در برخی دوره‌ها نیز بسیار بزرگ بوده (مثلاً دوبرابر شدن قیمت بسته‌ها در مخابرات) که نشان می‌دهد تورم مخابرات در برخی بخش‌ها هم‌پای یا حتی بیشتر از برخی بخش‌های تورم عمومی بوده است.
- اما چون تعرفه پایه اینترنت ثابت بر اساس مصوبه قدیمی است، بخش زیادی از «افزایش هزینه اینترنت» به بخش‌های خاصی (مانند بسته‌های پر مصرف، ترافیک بین‌الملل) بازمی‌گردد، نه افزایش کامل تعرفه پایه در تمام سطوح.
- بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که تورم «مخابرات / اینترنت» به شکلی ترکیبی بوده: بخشی ناشی از افزایش هزینه زیرساخت و تورم عمومی، بخشی ناشی از بازنگری تعرفه بسته‌ها با توجه به هزینه‌های اپراتورها.

۴. چالش‌ها و پیامدها

- فشار تورمی بالا روی اپراتورها (مخابراتی) باعث شده که درخواست افزایش تعرفه‌ها داشته باشند تا بتوانند هزینه‌های زیرساخت و تجهیزات را تامین کنند.
- اما این افزایش قیمت اینترنت برای کاربران فشار بیشتری به همراه دارد، خصوصاً در شرایطی که هزینه‌های زندگی دیگر هم زیاد شده‌اند.
- از طرف دیگر، رگولاتوری (سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی) باید تعادلی بین منافع اپراتورها و قدرت خرید کاربران برقرار کند؛ اگر تعرفه خیلی کم باشد، اپراتور نمی‌تواند سرمایه‌گذاری کند، و اگر خیلی زیاد شود، کاربران آسیب می‌بینند.
- در گزارش اخیر، آمده که درآمد صنعت تلکام تحت فشار است چون تعرفه‌ها «پخش‌زده» بوده‌اند در مقابل تورم شدید در هزینه‌ها.

جمع‌بندی

- طی ده سال گذشته، بخش مخابرات ایران با افزایش بسیار زیاد هزینه‌ها روبه‌رو بوده است (۱۲ برابر شدن طبق اعلام مدیر مخابرات).
- اپراتورها برای جبران این هزینه‌ها، تعرفه اینترنت (ثابت و همراه) را افزایش داده‌اند یا درخواست افزایش داده‌اند.
- تورم بخش ارتباطات برای خانوارها در برخی دوره‌ها بسیار بالاست (مثلاً نزدیک به ۱۸,۹٪ سالانه).
- این وضعیت پیچیدگی‌هایی دارد: از یک سو فشار اقتصادی به کاربران وارد می‌شود، و از سوی دیگر شرکت‌های ارتباطی مدعی‌اند بدون تعدیل تعرفه نمی‌توانند زیرساخت را ارتقا دهند.
- اگر سیاست افزایش تعرفه همراه با سرمایه‌گذاری در زیرساخت (مثل فیبر نوری) با شفافیت و کارایی انجام شود، ممکن است بهبود کیفیت را به همراه داشته باشد؛ اما اگر صرفاً افزایش تعرفه باشد، خطر نارضایتی عمومی بیشتر است.

پایان

با تشکر